

PRAKTIJKVOORBEELD

“De keuze voor herstelgericht werken kwam tegemoet aan onze noden”

1 Onze school

Onze school is een **plattelandsschool** van ongeveer 350 leerlingen. Elk leerjaar bestaat uit twee klassen. Ongeveer 10 procent van onze leerlingen is anderstalig. Dit is een gevolg van de nabijheid van een asielcentrum voor uitgewezen asielzoekers. Kinderen die hier verblijven, komen bij ons naar school voor de periode dat ze in het centrum verblijven. Sommige kinderen komen slechts enkele dagen bij ons naar school, andere komen verschillende weken. We weten dat niet vooraf. Deze kinderen volgen mee de les in de klas bij de andere kinderen.

2 Aan de slag

2.1 Aanleiding

“De meester merkte dat er veel aanslepende conflicten in de klas waren”

Ons proces rond het verbindend schoolklimaat is ongeveer drie jaar geleden gestart vanuit een concreet probleem in het vierde leerjaar. De meester merkte dat er veel aanslepende conflicten in de klas waren. Er was een **voelbare spanning** aanwezig en de meester wist niet hoe hij het kon oplossen. Om hierop in te spelen, schakelden we de pedagogische begeleiding in. Tegelijkertijd stelden een aantal van onze leraren ook problemen vast op de speelplaats. Er was veel ruzie en leraren voelden zich machteloos.

Onze **schoolbegeleider** heeft ons heel goed ondersteund in dit proces. Hij is een hele dag de meester van het vierde leerjaar komen ‘schaduw’. Zo kon hij in alle rust de klas **observeren**. Bij het schaduw is er sprake van een betrokken houding en interactie met de leerlingen. Die aanpak had als voordeel dat hij een volledig beeld kon schetsen. Vanuit die observaties werden er conclusies geformuleerd op drie niveaus: school, leraar en leerling.

De keuze voor **herstelgericht werken** kwam tegemoet aan onze noden. Er werd een kernteam samengesteld dat hiervoor verantwoordelijk was. Net op dat moment bood Katholiek Onderwijs Vlaanderen een **nascholingsstraject** aan over dit thema. Daar zijn we met veel plezier op ingegaan.

2.2 Concrete acties

In onze school zijn we gestart vanuit 49 technieken om leerlingen te laten excelleren (**teach like a champion**). Hieruit selecteerden we een aantal technieken die voor ons van toepassing waren met het oog op verbindend communiceren. Vanuit deze technieken werkten we verder naar een jaarthema rond welbevinden van de leerlingen. We dachten ook na over een relatiebeleid. Dat zijn de regels rond straffen en belonen in onze school. Verder werkten we vier **speelplaatsregels** uit die voorgesteld werden via een spel op de eerste schooldag. Een belangrijke regel is **'stop is stop'**. Als een leraar of leerling zegt dat het genoeg is, moet de ander effectief stoppen. We moedigen leraren aan om actief toezicht te houden op de speelplaats om mogelijke conflictsituaties tijdig op te sporen en kort op de bal te spelen.

“Verder werkten we vier speelplaatsregels uit die voorgesteld via een spel op de eerste schooldag”

We organiseerden ook een **deugdenproject** waarin we een aantal **gouden weken** organiseren. Tijdens deze weken besteden de leraren extra aandacht aan de klasgroep. De klassen komen op basis van dit deugdenproject samen tot **klasafspraken**. Bij het rapport worden de klasafspraken geëvalueerd per leerling. Dat gebeurt niet met punten, maar door feedback te geven aan de leerling en de klasgroep. In de klas werken we met **proactieve cirkels** ter preventie van conflicten. Leraren volgden hierover een training tijdens het nascholingstraject.

Dit jaar **herschreven** we ons **opvoedingsproject** aan de hand van het herstelgericht werken en het deugdenproject. Wij vonden het belangrijk dat er een link was tussen onze visie rond herstelgericht werken en het opvoedingsproject van de school.

In het kader van deze verandering keken we naar hoe we de speelplaats optimaal kunnen inrichten, onder andere door de looplijnen te bestuderen. Hierdoor zijn we tot de conclusie gekomen dat kinderen die naar het toilet willen over het voetbalveld moesten, wat geregeld voor discussies zorgde. Samen met de ouders overlegden we hoe we dit concreet konden aanpakken. We maakten een onderscheid tussen de denkers en de doeners. De denkers dachten mee na over de uitwerking van de speelplaats en de doeners staken de handen uit de mouwen om van het plan realiteit te maken.

2.3 Beleidsvoerend vermogen

Wij zien ook linken tussen het beleidsvoerend vermogen van onze school en de verandering die er gekomen is. Zo vonden we het heel belangrijk dat er een goede en **gedragen visie** aanwezig is en dat

“Vervolgens was er een rol voor verantwoordelijkheid en leiding. Die rol werd in de eerste plaats opgenomen door de pedagogische begeleiding en door de directie”

die op een doelgerichte manier uitgewerkt wordt. We verwachten een betrokkenheid van de leraren bij de verandering en verwachten van hen dat ze op een constructieve manier kunnen samenwerken. We hechten ook veel belang aan reflectie en zelfevaluatie bij iedereen in de school. Tijdens het veranderingsproces was er voldoende aandacht voor de **professionalisering van ons schoolteam** zodat we dit op een onderbouwde manier konden doen.

Vervolgens was er een rol voor verantwoordelijkheid en leiding. Die rol werd in de eerste plaats opgenomen door de pedagogische begeleiding en door de directie. Tot slot hadden we steeds in het achterhoofd dat de leerlingen er beter van moeten worden.

3 Knelpunten onderweg

Door dit traject kwamen we tot de conclusie dat veranderingen niet van vandaag op morgen gebeuren. Er gaat een hele **tijd** over tot er effectief een verandering is. Zowel leraren als leerlingen hebben tijd nodig om te wennen aan verandering.

Verder zijn we gebotst op het feit dat er niet altijd een **budget** beschikbaar is om veranderingen mogelijk te maken. Zo willen we de speelplaats graag nog verder aanpakken, maar daar is op dit moment jammer genoeg geen budget meer voor. Het veranderen is dus iets wat we als een meerjarenplan zien, ook op het vlak het beheren van het budget.

4 Hoe verder?

In de toekomst willen we graag verder werken rond het **verbindend schoolklimaat**. Dit jaar schenken we hier aandacht aan door leerlingen tools en taal aan te leren om verbindend te communiceren met elkaar en met leraren. Dat doen we aan de hand van het deugdenproject en zit verwerkt in het jaarthema van de school.

We willen graag meer inzetten op **groepsbevordering**. Tijdens de gouden weken besteden we extra aandacht aan het groepsproces binnen de klassen. Er wordt op dit moment samen gezocht in de klassen naar hoe ze samen tot klasafspraken kunnen komen waarin iedereen zich kan vinden.

